

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

כו.

עין משפט
נר מצוה

(א) מכות ג: מקואות פ"ז מ"ה, (ב) י"ח רבא אמר לא זריפין לאוקמה ממני בשבירי בכות כלאוקמה רבה דאפילו בלא שירי נמי כי לא החמיץ ומתני דקמי וכו' פ"ז רש"א, (ג) גירסת רש"א ורב נחמן דלול בתר בסקא כרבנן, (ד) רש"א, (ה) רש"א, (ו) רש"א, (ז) [תרומות פ"א מ"ה], (ח) [עירובין ס:], (ט) [רפ"ב דמקואות], (י) קארי ר' יוחנן ר"מ, (יא) י"ל דמודיעו לי כו' ארזי, (יב) י"ל שפרש,

גהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה בשחמץ וכו' דכי הכי דנחשבין המים:

מוסף רש"י

ומראיהו כמראה יין כו' לא פסלוהו. משום דחשבו קורטוב, אבל אי הוה מעיקרא שלשת לוגין שגלים ופול לתוכן קורטוב יין ומראיהו כמראה יין פסלוהו (מכות ד.). ומראיהו כמראה מים כו' לא פסלוהו. טעמא דסיפא נמי משום דחשבו קורטוב הו', וגבי יין נמי הו' מני' לקורטוב האו גוואל ברישא ויתנינו חדל בנה הכי שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין או חלב, בין שמראיהו כמראה מים בין שמראיהו כמראה יין לא פסלוהו. אבל כי אורחא דמילתא קמי' לה, שהיין שהוא ארום הופך את המים ממראיהו אבל ההגב אין דרכו להפוך את מראיהו (שם). הכל הולך אחר המראה. וגבי יין אפילו הוה מעיקרא שלשת לוגין שלמים, בין שמראיהו כמראה יין לא פסלוהו (שם).

בשהחמיץ מחלוקת. אבל בשלל החמיץ רבי יהודה מודה ללאו פירא הוא ורבנן אפילו בשהחמיץ פליגי: **ומהניסין רבי יהודה היא.** ובשלל החמיץ לא בעי רב נחמן לאוקמי לפלוגמיהו ותיקום מתניתין כרבנן דקסבר ר"י דכיון דכשלל מלא אלא החמיץ לא מחייב עליה רבי יהודה: **קנה מעשר.** ומי שהמעות צדו יכול על התמד דלילו לא החמיץ הוה הניך **איגלאי מילתא.** דבשעת לקיחה פירא הוה דנכנס בהם כח המרנגים אלא שעדיין לא נגמר וחילול מעליה הוא שאם לא היה יין בחרנגים לא היה ממחמץ לעולם: **אלא מהניסין דקמי.** לא החמיץ אין נקח בכסף מעשר ומשמע דלינה לקיחה והדמים קדושים ציד המוכר: **דלמא אי שציקה הוה מחמץ.** היכא דלימיה קמן נחיל בתר רובא ורובא מחמייזין הן ומדקמני אין נקח ופוסל ש"מ כל כמה דלא החמיץ אע"פ שעמיה להחמיץ היא שעתא מיהא לאו פירא הוא ולא הוה חלול: **כששייר ממנו.** מוכר זה בכוס ולא החמיץ: **ט רבא אמר.** מתניתין דקמני אע"פ שאל החמיץ פוסל את דפירא הוא: **ר' יוחנן בן גוריון היא.** דלול בתר חזותא ואמר קורטוב חלב משלים לג' לוגים לפסול מקוה משום דיש סלו מראה מים והכל נמי אע"ג דפירא הוא עד שלא החמיץ הולגי מעשר נמי הואיל וחזותיה וטעמא מיהא אינו נקח ורבנן דלמר כרבנן דלמרי קורטוב חלב לא משלים לפסול את החזותיה מיהא הולגי ופירא הוה לא פסיל מקוה ולגבי מעשר נמי נקח: **לא פסלוהו.** דאע"ג דליכא שלשה לוגין שלמים כיון דחזותיהו דחמץ לא פסלי: **שלשה לוגין חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב.** שאינו דוחה את מראה המים: **ומראיהו כמראה מים.** כיון דליכא שיעורא במיא לא פסלי דרבנן תרתי צעו שיעורא וחזותא: **הכל הולך אחר המראה.** דכי היכי דאלות ברישא בתר חזותא ואמרת לא פסלוהו סיפא נמי ויל בתר חזותא ואמרת פסלוהו: **לאו א"ר יוחנן כו'.** רבא הוא דמסיים לה למילתיה דאוקי מתניתין כרבי יוחנן בן גוריון: **והכל נמי.** דתמד עד שלא החמיץ ואע"פ שעמיה להחמיץ והשתא פירא הוא הואיל וחזותיה מיהא פסיל מקוה ואינו נקח ורב נחמן כרבנן דאף ע"ג דחזותיה מיהא לא פסיל דתרתיה בעינן לפסול מקוה (י) [שיעורא וחזותא] ולענין מעשר נקח דאפירא קפיד רחמנא והא פירא הוא והכל לא בעי תרתי. ולבי מהסס (י) [משום דרישא משמע דלול בתר חזותא וסיפא משמע דלא אול בתר חזותא] ונראה דבעי דרבא חסר קורטוב תני ברישא ומשום דליכא שיעורא קאמר תנא קמא לא פסלוהו אבל שלשה לוגין שלמים אפילו מראיהו כמראה יין פסלי דרבנן לא קפדי אחזותא כלל והשתא מיתוקמא שפיר דרב נחמן (י) [דלול בתר בסקא אף ע"ג דהשתא חזותא מיהא דלמר כתיב דלא אול בתר חזותא ורבא דלמר כר"ן] [דלמר כרבנן] והכי אמרינן דפרק קמא דמכות (ז.) [אליבא דרבא דחסר קורטוב תנינן ברישא ות"ק לא זו אף זו קאמר ור' יוחנן בן גוריון ארישא נמי פליגי ואתא למימר דאפילו שלשה לוגין שלמים ומראיהו כמראה יין לא פסלי ובסיפא אף ע"ג דליכא שלשה לוגין שלמים מיהא הואיל דליכא מיהא מים פסלי: **ופליגא דר' אלעזר.** הא דלמר רב נחמן לעיל בשהחמיץ מחלוקת פליגא אדר' אלעזר: **הכל מודים.** אפילו רבי יהודה: **שאין מפרישין עליו ממקום אחר.** מתמד אחר: **אלא א"כ החמיץ.** תמד זה שהוא צא לתקן ולהפריש עליו ממקום אחר. ומדקאמר ר' אלעזר אליבא דרבי יהודה דאין מפרישין עליו ממקום אחר מכלל דמחייב ליה רבי יהודה בלא החמיץ ואתא רבי אלעזר לאשמועינן דעד כאן לא מחייב ליה רבי יהודה אלא מנייה וביה אכל ממקום אחר אפילו הוא כיוצא בו שלא החמיץ לא שמא זה עמיד להחמיץ והוה פירא וזה אין עמיד להחמיץ וקא מפריש מן הפטור על החיוב או מן החיוב על הפטור (י) והמפריש מן הפטור על החיוב אורכ טבל שהרי אין שם מעשר חל על מעשרותיו שאינו ראו לך ונמצא שלא נתקן זה שהפריש עליו והמפריש מן החיוב על הפטור מאליב טבל לכהן שהרי אין שם תרומה חלה עליו כיון שזה שהוא מפריש עליו א"כ לך נמצא שנותן לו מטובל זה החייב בתרומה ומאכילו לכהן על חנם וטבל במיתה אף לכהן כדאמרינן באלו הן הנשרפין (פגה ד.):

בשהחמיץ מחלוקת. לאו דוקא בשהחמיץ אלא כיון שסופו להחמיץ אע"ג דלא החמיץ כדלמר בסמוך וזולתי יין חשיב לר' יהודה מדנקח בכסף מעשר ואפילו יש בו ג' לוגין מים מלבד היין אינו פוסל את המקוה (י) כי היכי דנחשבינן המים כפרי להיות נקחים בכסף מעשר לענין מקוה נמי נחשבים כפרי ולא פסלי ליה ואין לומר הא דנקמין משום דהוה קננן שנקח אגב היין (י) לא דמי דעל ידי הקנן משומר היין אבל בזמנים שבתמד אין נקמין אלא משום דחשיב כיון לפי שיש בה טעם כמו יין מנוג ואפילו למאן דתנא חסר קורטוב ברישא במשנה דמיימי בסמוך הא שלש לוגין של מים פסלי ליה לא דמי דהתם ליכא טעמא דחמץ אלא חזותא לבד ולא חיישינן בחזותא כיון דליכא טעמא אבל הכא ליכא דליכא טעמא חמץ מוגא אקרי והיכא דלא החמיץ חשיב ליה כודאי מים מדפוסלין את המקוה דספק מים שאובין למקוה כשר: **ובתנא רבי יהודה היא.** והא דלא מוקי פלוגמיהו בשלל החמיץ ומתניתין כרבנן משום דאף רבי יהודה היה פוטר בלא החמיץ: **דלמא אי שבקיה הוה מחמץ.** לאו שאין נקמין בכסף מעשר פריך דצדין הוא דאין נקמין מספק אלא אפוסל את המקוה פריך דמספק אין לפסול דחתינא בתוספתא (י) מקוה שהניחו ריקן וצא ונמצא מלא כשר מפני שהוא צפק מים שאובין למקוה וכן מוכח בלמה משניות: **רבא אמר לא מני רבי יוחנן בן גוריון היא.** רבא צא לומר שאפילו שיר ממנו בכוס והחמיץ חשיב מים כל זמן שלא החמיץ לפסול את המקוה כרבי יוחנן בן גוריון דלמר חלב קורטוב חלב משלים לפסול את המקוה כיון דטעמא וחזותא מיהא והכל נמי נקח: **לא פסלוהו.** דאע"ג דלא דמי לגמרי דהתם איתו חלב אין סופו להיות בו טעם חלב וס' לא היה נקח בכסף מעשר אלא הכא סופו שיהיה בו טעם יין כשיחמץ והמים עתמם נחשבים יין להיות נקחים בכסף מעשר כדלמר בעירובין (דף סו:) בשכר לרבות תמד משיחמץ מ"מ מדקבין רבא כיון דאפילו חלב עצמו נחשב כמים להשלים שיעור שלשה לוגין לפסול את המקוה ה"ה דהכל הוה פוסל את המקוה אע"ג דסופו להחמיץ כיון דהשתא מיהא טעמא וחזותא מיהא: **ומעמא וחזותא דהא מיהא ניגדה.** אע"פ שלא הזכיר רבי יוחנן בן גוריון אלא חזותא מ"מ כ"כ שלא יהא בו טעם יין ולכן נקט רבא טעמא וחזותא דשפיטא דיין לבן שהיה דומה למים לא היה פוסל את המקוה ואפילו מנוג צב' לוגים מים והא דלא נקט רבי יוחנן בן גוריון הכל הולך אחר הטעם והמראה למאן דגריס בריש מכות (דף ג.) חסר קורטוב דמשמע הא יש בו ג' לוגין פוסל את המקוה ואף ע"ג דמראיהו יין וצא רבי יוחנן בן גוריון לתלוק גם על רישא ולומר דאין פוסל כיון שיש בו מראה יין אע"פ שיש בו טעם מים לכך לא הזכיר טעמא אלא מראה ולמאן דלא גריס ברישא חסר קורטוב דהשתא לא קא"ר יוחנן בן גוריון אלא אסיפא נקט מראה למימר דצין ברישא צין בסיפא הולך אחר המראה כלומר כי היכי (י) דמודה ליה ברישא דלולגי אחר המראה אודי ליה נמי בסיפא דלולגי בתר טעמא ומראה: **ופליגא דר' אלעזר דאמר ר' אלעזר הכר' מודים כו'.** וא"ת אמאי פליג הא אתי שפיר כרב נחמן דהכי קאמר אע"ג דר' יהודה מחייב במעשר משהחמיץ או סופו להחמיץ מודה דאין מפרישין עליו מתמד אחר אלא א"כ החמיץ זה וזה משום דלמא זה סופו להחמיץ וזה אין סופו להחמיץ והוה ליה כו' וי"ל דלכך קאמר דפליגי דמשמע הלשון דמודו צין רבנן צין רבי יהודה שאפילו רבנן א"מרו זה הלשון שאין מפרישין עליו ממקום אחר אלא א"כ החמיץ אבל החמיץ מפרישין ורב נחמן דמוקי פלוגמיהו בשהחמיץ סבר פטרי רבנן אפי' החמיץ: **התמד עד שרא החמיץ משיקו במים ובהורר משהחמיץ אין משיקו במים.** וא"ת לרב נחמן דחשיב ליה פירי בשסופו להחמיץ אע"ג דלא החמיץ כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן וי"ל (י) (סיפא) עד שלא החמיץ דהכל אין סופו להחמיץ ששייר ממנו בכוס ולא החמיץ כדפרישית לעיל עד שלא החמיץ דמתניתין: **הכל**

קצו א מיי פ"ז מהל' מעשר שני ונטע רבעי ה"ל: **קצו ב ב מיי פ"ז מהל' מקואות ה"ל** וה"ל סג עשין נחמ טוש"ע ו"ד ט"י לא ספק ג: **קצו ד מיי פ"ז מהל' תומאת אולגין הלכה כד:**

שיטה מקובצת

אן עד שלא החמיץ פוסל את המקוה ואינו נקח. ג"ב ג"א בקצת פירושים פוסל את המקוה ולגבי מעשר נמי הואיל וחזותא וטעמא מיהא אינו נקח בכסף וכו': ב משום דיש להם מראה מים והכל נמי: ג הואיל דאיכא שלשה לוגים ברישא מים פסלי: ד זה וזה משום דדלמא זה סופו להחמיץ: ט שאפי' רבנן יאמרו זה הלשון:

רבינו גרשום

רבא אמר הא מני ר' יוחנן היא. כלומר הא מני דתנן עד שלא החמיץ אינו נקח בכסף מעשר ר' יוחנן בן גוריון שהולך אחר המראה דתנן שלשת לוגין מים וכו': קורטוב מיהא קטנה ומראיהו כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו כלומר משום דמראיהו כמראה יין ויין אינו פוסל את המקוה. שלשת לוגין חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב ומראיהו כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו כלומר כיון דלא הוה מן המים ג' לוגין שלמים א"כ פ' שמראה כמראה מים לא פסלוהו: ר' יוחנן אומר הכל הולך אחר המראה כיון שמראיהו כמראה מים ניגדה: ומה דאמר רב נחמן ור' יוסי ברי חנינא בשהחמיץ מחלוקת (זו) פליגי דר' אלעזר: שאין מפרישין עליו. כלומר מן מעשר של יין על התמד שעדיין לא החמיץ אלא אם כן החמיץ והכל מודים מטענה זו אפי' ר' יהודה דמחייב אפי' שלא החמיץ. קסבר בלא החמיץ מחלוקת דר' יהודה ורבנן ומה דמחייב ר' יהודה לא מחייב אלא מיניה וביה כלומר להפריש עליו מעשר מתמד עצמו שעדיין לא החמיץ אבל מתמד אחר אין מפרישין עליו שמה אתי לאפירושין מן הפטור על

משיקו **רבא אמר לא מני רבי יוחנן בן גוריון היא.** רבא צא לומר שאפילו שיר ממנו בכוס והחמיץ חשיב מים כל זמן שלא החמיץ לפסול את המקוה כרבי יוחנן בן גוריון דלמר חלב קורטוב חלב משלים לפסול את המקוה כיון דטעמא וחזותא מיהא והכל נמי נקח: **לא פסלוהו.** דאע"ג דלא דמי לגמרי דהתם איתו חלב אין סופו להיות בו טעם חלב וס' לא היה נקח בכסף מעשר אלא הכא סופו שיהיה בו טעם יין כשיחמץ והמים עתמם נחשבים יין להיות נקחים בכסף מעשר כדלמר בעירובין (דף סו:) בשכר לרבות תמד משיחמץ מ"מ מדקבין רבא כיון דאפילו חלב עצמו נחשב כמים להשלים שיעור שלשה לוגין לפסול את המקוה ה"ה דהכל הוה פוסל את המקוה אע"ג דסופו להחמיץ כיון דהשתא מיהא טעמא וחזותא מיהא: **ומעמא וחזותא דהא מיהא ניגדה.** אע"פ שלא הזכיר רבי יוחנן בן גוריון אלא חזותא מ"מ כ"כ שלא יהא בו טעם יין ולכן נקט רבא טעמא וחזותא דשפיטא דיין לבן שהיה דומה למים לא היה פוסל את המקוה ואפילו מנוג צב' לוגים מים והא דלא נקט רבי יוחנן בן גוריון הכל הולך אחר הטעם והמראה למאן דגריס בריש מכות (דף ג.) חסר קורטוב דמשמע הא יש בו ג' לוגין פוסל את המקוה ואף ע"ג דמראיהו יין וצא רבי יוחנן בן גוריון לתלוק גם על רישא ולומר דאין פוסל כיון שיש בו מראה יין אע"פ שיש בו טעם מים לכך לא הזכיר טעמא אלא מראה ולמאן דלא גריס ברישא חסר קורטוב דהשתא לא קא"ר יוחנן בן גוריון אלא אסיפא נקט מראה למימר דצין ברישא צין בסיפא הולך אחר המראה כלומר כי היכי (י) דמודה ליה ברישא דלולגי אחר המראה אודי ליה נמי בסיפא דלולגי בתר טעמא ומראה: **ופליגא דר' אלעזר דאמר ר' אלעזר הכר' מודים כו'.** וא"ת אמאי פליג הא אתי שפיר כרב נחמן דהכי קאמר אע"ג דר' יהודה מחייב במעשר משהחמיץ או סופו להחמיץ מודה דאין מפרישין עליו מתמד אחר אלא א"כ החמיץ זה וזה משום דלמא זה סופו להחמיץ וזה אין סופו להחמיץ והוה ליה כו' וי"ל דלכך קאמר דפליגי דמשמע הלשון דמודו צין רבנן צין רבי יהודה שאפילו רבנן א"מרו זה הלשון שאין מפרישין עליו ממקום אחר אלא א"כ החמיץ אבל החמיץ מפרישין ורב נחמן דמוקי פלוגמיהו בשהחמיץ סבר פטרי רבנן אפי' החמיץ: **התמד עד שרא החמיץ משיקו במים ובהורר משהחמיץ אין משיקו במים.** וא"ת לרב נחמן דחשיב ליה פירי בשסופו להחמיץ אע"ג דלא החמיץ כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן וי"ל (י) (סיפא) עד שלא החמיץ דהכל אין סופו להחמיץ ששייר ממנו בכוס ולא החמיץ כדפרישית לעיל עד שלא החמיץ דמתניתין: **הכל**

משיקו

עין משפט נר מצוה

קצת א מיי פ"ב מהל' טומאת אוילין הל' נד:
ר ב מיי פ"ד מהל' עבדים ה"א סגן עשן סה:
רא ג מיי פ"א מהל' נערה בתולה ה"ח סגן עשין נד טו"ע א ה"ש ס' קטו טו"ע א כהנה"ס:
רב ד מיי פ"א מהל' יבום ה"ח סגן עשין נ טו"ע א ה"ש ס' קטו טו"ע ד:
רג ה ו מיי פ"א מהל' גירושין ה"ד (ומי' פ"ד מהל' עבדים ה"א) סגן עשין נ טו"ע א ה"ש ס' קטו טו"ע ב:
רד ז מיי פ"א מהל' שבת ה"א סא:
רה ח ט מיי סס פ"ע הל' כ ט סגן עשין פט טור א"ח ס' מעג:
רו י מיי סס הל' (ג) [כח] סגן טו"ע א ה"ש ס' ט"א טו"ע א:

מוסף רש"י

מכת ג' שנים ויום אחד. שפילתה ביאה ואין בתולה מחזיק (כתובות טו). אף קנס במקום מכה. משפחה ראויה לביאה עד שתיאל שני שערות הן המייוב ומתהילה שערות עד שתגבר קנס ולא מכה (טו). עד שתביא שתי שערות. ומתהילה אינה ממאנת ואפילו לא בעל לאחר מכן (טו טז). תוקעין. להבטיח את העם ממלכה המתמתת צ"ע כגון אולם נפש, והבדיל בין הקודש ובין החול (שבת קיד). ולא מבדילין. בתפלה ועל הסוס, דלא מקטו לומר הבעלה אלא צליאת קודש ובעמדת חול ולא בעמדת קודש וצליאת חול, דהסוס שייך לקדושי על הין הוי היכרה דליה (טו). במוצאי שבת. ואם חל יו"ט מנוצלי שבת, מבדילין. בתפלה ועל הסוס, המנדיל בין קודש לקודש, מפני שהקודש חמור ויאל ונכנס קל, ולא תוקעין. מבעד יום להבטיח ולהליל, דהא חול חמור והיום לא עשו שום מלאכה (טו). הדרן עלך הכל שוחטין

שיטה מקובצת

[א] אבל חכמים אומרים יש מאן במקום חליצה ומאן חכמים ר' יהודה היא דתניא עד מתי: [ב] והוי חבור ובטלי לגבי מקה כחבורה טמאה שורעה:

כו:

הבא נמי מבבב"ר. ורבה סלקא דעתך דכי נטמאו מעיקרא צפני עגמין אינו מועיל להן השקה אלא צפני עגמין הקשה ה"ר אליעזר ממין למה לי טעמא דמבבב"ר כי נמי קפי פרי מלעיל סלקא להו השקה כדאשכחן צפרק התערבות און חוללין שדךך היין עוזרים המים אל גוף האדם ועלמה לו טבילה ונראה דלא קשה מידי דלא דמי דולאי אגבא דגבזא או אגבא דמנא מחלחלי צמו מיא אצל דרך השקה לא: **אבל** חכמים אומרים יש מיאון במקום חליצה דתניא. ממני' דבא סימנ' ה' הוה מני לאתויי אצל מימיה צרייתא משום דמפורש זה ר' מאיר: **עד** שירבה השחור על הלבן. פירוש הצער לבן הוא וקאמר ר' יהודה דצעי שישמיר אותו המקום כן השערות וצמתי שערות סגי דמפורש צפרק זה סימנ' ולא שירבה ממש אלא שיהו שמי שערות שוככות ונראה כמו שריצה השחור כלומר דומה כמו שיש שם שערות הרבה ושם פירש צקוטרם דלא גרסינן על הלבן ט):

הדרן עלך הכל שוחטין

וחכ"א יקטנה מכת ג' שנים ויום אחד עד שתיבגר יש לה קנס אין מכה לא אימא אף קנס במקום מכה: **מתני'** כל מקום שיש מיאון ר"אין חליצה וכל מקום שיש חליצה ר"אין מיאון: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים יש מיאון במקום חליצה ה' ר"מ ר' יהודה אומר עד שירבה השחור על הלבן: **מתני'** כל מקום שיש תקיעה אין הברלה וכל מקום שיש הברלה אין תקיעה ה"י ו"ט שחל להיות בע"ש תוקעין ולא מבדילין במ"ש בין קודש חמור לקודש הקל: **גמ'** היכי תוקע אמר רב יהודה תוקע ומריע מתוך תקיעה ורב אסי אמר תוקע ומריע בנשימה אחת אתה תקיין רב אסי בהוצל כשמעתייה מיתבי יו"ט שחל להיות בע"ש תוקעין ולא מריעין ולא לא מריעין כלל לא רב יהודה מתרין למעמיה ורב אסי מתרין למעמיה לא מריעין בשתי נשימות אלא בנשימה אחת: ובמוצאי שבת כו': היבא אמר לה א"ר יהודה ב"בחימתה וכן אמר ר"ג בחתימתה ורב ששת בריה דרב אידי אמר אף בפתחתה ולית הלכתא כוותיה: רבי דוסא אומר בין קדש חמור לקדש הקל: ולית הלכתא כוותיה א"ר זירא יו"ט שחל להיות באמצע שבת אומר המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים: ובין יום השביעי לששת ימי המעשה מ"ט סדר הברלות הוא מונה:

הדרן עלך הכל שוחטין

משיקו צמים. אם נטמא דמיא צעלמא הוא: **משהחמין אין משיקו צמים**. דחמרא הוא וכלים ואדם ניתנה להם תורת טהרה במקוה אצל צאכל ומשקה לא נאמר בהן טבילה ומים מיטהרים בהשקה שאם יש לו מים יפס לשתיה ונטמאו נותנן צבלי ומשקטן צמי

המקוה עד שנושקין המים והוי חיבור וצטלי לגבי מקוה ס"ב תרומה טמאה שזרעה צרקע צטטלה טומאתה והיא טהורה והכי מפרש בכל שעה (פסחים 97 ג). אצל יין צמים לאו זריעה היא דטעמא לא צטיל: לא שנו דמשיקו צמים: **אצל טמאין מעיקרא לא**. ורב גזייה פריך עלה מאי שנא: **לשמעא**. כלומר טעמא דהא מתנימין צעא מיניה מרב אשי: יקירי. כדדיון: קפי. קף. ויף צבול מתרגמינן וקפא פרוזא (מליס' ב ו): **מבבב"ר**. הכל יחד המים והיין של תמד הלכן מהניא ליה השקה: **מתני'** כל מקום שיש מכה. כל זמן שהצט קטנה ואזיה וכאזי למוכרה: **אין קנס**. אם נאנסה או נתפתחה אין לאזיה חמשים כסף דנערה כתיב (דברים כב) ונתן האיש השוכב עמה לאזיה הנערה חמשים כסף: **וכל מקום שיש קנס**. דהיינו כשהיא נערה: **אין מכה**. דתניא צערכין (97 כט): יכול ימכור אדם צמו כשהיא נערה אמרת ק"ו ומה מוכרה כזר יואה עכשיו צסימני נערות שאינה מוכרה אינו דין שלא תימכר: **גמ'** זו דברי ר"מ. דלאמר קטנה אין לה קנס אצל חכמים אומרים יש לה קנס לקטנה וטעמא מפרש צכמוצות (97 מ): כל מקום שנאמר נער צלא ה"א אפילו קטנה צמשמע: **זה שלש שנים**. ראויה לביאה: **הכי גרסינן קטנה מצה יום אחד עד שצביא שמי שערות יש לה מכה ואין לה קנס וחכמים אומרים קטנה (ה) צה ג' שנים שהיא ראויה לביאה יש לה קנס: מכה לא**. צממיה והלא קטנה היא עד שצביא שמי שערות: **אימא אף קנס**. יש לה ואע"פ שיש מכה משתראה לביאה עד שצביא צ' שערות וקודש שתראה לביאה יש מכה ואין קנס ומשצביא שמי שערות ועד שתיבגר יש קנס ולא מכה ובין צגרות לנערות שיש חמשים: **מתני' מאון**.

ציטומה שקדשה אמה או אחיה ואפילו לדעתה יכולה למאן ויוצאה צלא גט עד שצביא שמי שערות וכל ימי חטונה אינה ראויה לחליה אם יצמה היא דאיש כתיב צפרעה ואם לא יתפוח האיש (דברים כה) ומקשינן אשה לאיש [נעמות קה]: ומשנראית לחליה אינה יכולה למאן: **גמ'** זו דברי ר"מ. דלאמר נערה לא ממאנת: **צמקום חליצה**. דאפילו נערה יכולה למאן: **עד שירצה השחור**. שיוקף אותו מקום צשער וצמכסת נדה (97 כז): מפרש לא שירצה ממש אלא שיהו שמי שערות ארוכות שוככות ונראה כמו שריצה השחור: **מתני'** **תקיעה**. ערבי צצמות ומים טווצים להבטיח את העם מן המלאכה ובין השמשות תוקעין להבדיל בין קדש לחול: **הבדלה**. בתפלה ועל הסוס צמוצלי צצמות ומים טווצים: **תוקעין**. אע"פ שגם היום יו"ט היה ואין צו מלאכה תוקעין להבדיל ממלאכת אולם נפש: **ולא מבדילין**. מפני שהנכנס חמור מן היוצא: **חל להיות צמוצלי שצם מבדילין**. לפי שהיוצא חמור מן הנכנס ותקיעה אין כאן: **כינא מבדילין**. בין שבת ליום טוב כשהוא צמוצלי שבת: **גמ'** **היכי תוקע**. ציי"ט שצע"ש כשהוא תוקע להבדיל בין קדש לחול צצעי שטימי משאר ערבי צצמות שהרי אין קדושה הנכנסת חמורה מקדושה דיוצאה כל כך: **מסוך תקיעה**. קודש שסיים התקיעה הוא מריע צצופה: **צנשימה אחת**. וכל מקום מפסיק הוא צינתיים: **היבא אמר לה**. כיצד בין קדש לקדש חמור אבל חל יו"ט במו"ש מבדילין בין שבת ליו"ט ולא תוקעין את העם להבטיח ממלאכה שאינו שרשבו בשבת ולא עשו שום מלאכה: **היבא אמר לה**. רב יהודה א"ר בחתימתה וכי כלומר היבא אמר לה להבדלה בין קדש לקדש בחתימתה כלומר בחתימת הברלה כשאנו עושין: רב שישא בריה דרב אידי אמר אף בפתחתה כלומר אף בפתחת הברלה מבדיל בין קדש לקדש ולית הלכתא כוותיה מ"ט סדר הברלות הוא מונה וכי כלומר כל הברלות האלו כתובות בתורה ולהבדיל בין הקדש ובין החול ולהבדיל בין האור ובין החשך ואבדיל אתכם מן העמים ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו וכתוב להבדיל בין הקדש ובין החול: **סליק פירקא**

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

מסורת הש"ס

(א) כמותו מ. ג [טס], (א) ג"ש, (ד) כמותו לו. יצמות י: מה נב. [ונטי' כאן מוס' ד"ה אלג'] (ב) קטו. (ט) שבת קיד: (ו) [מוספתא סוף פ"א מוספתא סוכה פ"ד ה"ח], (ז) [צק"א: ג'גוס], (ח) [נדה כג.], (ט) [וע"ש חוס' כ"ב קטו. ומוס' כמותו לו. ד"ה עז].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכי גרסינן וכי מבת ג':

ריבנו גרשום

החיוב כלומר שמא אתי לאפורשי תמדר שמעולם לא היה מתקין על החבר הוה שאם משירין אותו עדין הוא מחמין: משיקו צמים. כלומר אם נטמאו שחורין או באוילין הם טמאין: עד שלא החמין משיקו צמים. כיצד משיקו נוטל כל שפיו קצר וממלא מן החמור שהוא טמא ומשים הכלי בתוך המקוה ומציף המים על פי הכלי וחשוב להו כטבילה והכי קאמר עד שלא החמין דחשוב כמי עושה להו השקה: אבל משהחמין אין משיקו דחשוב יין וליון אין ערש השקה: לא שנו אלא שחמור צמים שחורים ונטמאו ועכשו יועיל להן השקה. אלא מבבב"ר בין שחמור צמים שחורין לחתלה חמורין ויבין שלא חמורין שחורים ומועיל להן השקה בין (לאחר [נטמאו מעקרא] ובין לבסוף: האחין השחמין שחייבים בקולבון. כלומר קולבון וזהו מעה קטנה שכל ישראל חייבין מצותיה ואח"כ שקל אף להוסיף עליו כלום והכא הכי קאמרין האחין שבענין זה הויין שותפין שהניח והאן אבותי ביחד ירושתן ואתה לא חלקו דומין לאדם אחד ואין חייבין בקולבון אם נותנין בין שניהם שקל שלם בשביל שני מצותיה השקל וחיובים כמעשר בהמה דאין דומין ללקוחות אבל אם חייבין בקולבון דהניח להן ירושה יחד קרקע ובהמות וחלקן ואח"כ נשתתפו דומין ללקוחות שלקח זה חלקו כנגד חברו ודומין כמין שני בני אדם וחיובין בקולבון ופטורין מעשר בהמה: כל מקום שיש מכה אין לה קנס. כלומר באותו זמן שיכול למכור אדם את בתו לאמה אם אדם אחד תפשה ושכב עמה אין לה חמשים כסף שכתוב בפסוק הנערה והאב אינו יכול למוכרה נערה אלא קטנה וקטנה אין לה קנס

ובכמה שנים היא חשובה נערה מכת אחת עשרה שנים וחצי עד שתיים עשרה שנה חשובה נערה ואם מביאה ב' שערות ואלו הן ששה חדשים ומכאן ואילך חשובה בוגרת: וכל מקום שיש קנס אין מכה. כלומר בזמן נערות שיש קנס אין האב יכול למוכרה אבל חכ"א יש קנס במקום מכה כלומר בימי קטנותה שהאב יכול למוכרה אם אדם תפשה באותו זמן ושכב עמה יש לה קנס: כל מקום שיש מיאון אין חליצה. כלומר באותו זמן שהבת יכולה למאן קודם שתביא ב' שערות אינה יכולה לחלוץ ולא ליבם ואינה ראויה לחליצה אלא אי"כ יכולה ליבם שמה לאחר זמן ומצא אילונית דאינה ראויה לולד ומצא פוגם בערובה באשת איש שלא כדיון שייבום אילונית אין חשוב ייבום מ"ט דבעינן להקים לאחיו שם וליבא דאילונית היא: וחכ"א עד שירבה השחור. כלומר עד שישחיר באותו מקום לרוב שערות ובאותו זמן יכולה לחלוץ: כל מקום שיש תקיעה אין הברלה. כיצד יו"ט שחל להיות בע"ש כו' תוקעין להבדיל את העם מן המלאכה שביו"ט בע"ש מותרין הוו באוכל נפש והיו תוקעין לערב להבטיח את העם ממלאכת אולם נפש ולא מבדילין בין קדש לקדש שאין מבדילין בין קדש הקל לקדש חמור אבל חל יו"ט במו"ש מבדילין בין שבת ליו"ט ולא תוקעין את העם להבטיח ממלאכה שאינו שרשבו בשבת ולא עשו שום מלאכה: **היבא אמר לה**. רב יהודה א"ר בחתימתה וכי כלומר היבא אמר לה להבדלה בין קדש לקדש בחתימתה כלומר בחתימת הברלה כשאנו עושין: רב שישא בריה דרב אידי אמר אף בפתחתה כלומר אף בפתחת הברלה מבדיל בין קדש לקדש ולית הלכתא כוותיה מ"ט סדר הברלות הוא מונה וכי כלומר כל הברלות האלו כתובות בתורה ולהבדיל בין האור ובין החשך ואבדיל אתכם מן העמים ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו וכתוב להבדיל בין הקדש ובין החול: **סליק פירקא**

